

Міністерство освіти і науки України
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Природничо-географічний факультет

МАТЕРІАЛИ
IV Всеукраїнської конференції молодих
науковців

„СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ
ПРИРОДНИЧИХ НАУК”

Ніжин, 17–18 квітня 2019 р.

“Наука-сервіс”
Ніжин – 2019

ДО ПИТАННЯ ПОШИРЕННЯ КРОВОСИСНИХ КОМАРІВ (DIPTERA: CULICIDAE) В ПОНИЗЗІ ДНІПРА

Рудик В.А.¹, Плотник О.В.¹, Орлова К.С.^{1,2}, Шевченко І.В.²

¹Херсонський державний університет,

²Херсонська гідробіологічна станція НАН України,

м. Херсон, Україна, E-mail: Vitalii.ru78@gmail.com, orlova.ec@gmail.com, eirinheid@ukr.net

Кровосисні комарі (Culicidae) є широко відомою родиною серед ряду двокрилих комах (Diptera) завдяки своїм безпосереднім контактами з людиною. Їх укуси можуть викликають не лише свербіж та алергічні реакції, але й велику кількість тяжких захворювань, в тому числі малярію та дірофеларіоз. Оскільки перші три фази життєвого циклу (яйце, личинка та лялечка) переважно більшості видів даної родини відбуваються у водному середовищі, сприятливі ландшафтно-кліматичні та соціально-географічні умови для розвитку малярійних комарів визначають південь України як територію ризику можливого спалаху і розповсюдження малярії (Баранова, 1997). Враховуючи це, моніторинг видового складу та поширення кровосисних комарів є вкрай актуальним для Херсонщини.

Дослідження Culicidae проводились на території водно-спортивної станції Херсонського державного університету, що розташована на березі р. Дніпро навпроти м. Херсон. За допомогою спеціальних теплових пасток цілодобово проводився збір комарів у період з 03.09.2018 по 06.09.2018. Комахи виймалися двічі на добу: о 7:00 та о 19:00. Визначення видового складу проводилось згідно відповідних літературних джерел (Гуцевич та інш., 1970) та програми «Xper2-Identification» (LIS, 2013).

В результаті роботи на території станції протягом трьох діб у пастки потрапили 1365 особин кровосисних комарів, які відносились до 5 видів з 2 підродин:

Підродина Culicinae

Aedes vexans Meigen, 1830

Coquillettidia richiardii Ficalbi, 1889

Culiseta annulata Schrank, 1776

Підродина Anophelinae

Anopheles hyrcanus Pallas, 1771

Види з комплексу *Anopheles maculipennis* (найбільш вірогідно – *Anopheles messeae* Falleroni, 1926, який є типовим та масовим у пониззі Дніпра).

За індексом домінування Бергера-Паркера на момент дослідження домінантом виявився *C. richiardii* ($D_i = 47,0$). Позиції субдомінантів займали *A. hyrcanus* ($D_i = 22,3$) та *A. vexans* ($D_i = 21,3$)

Що стосується добової активності, то найпродуктивнішими виявилися нічні збори: за три доби в період з 19:00 до 7:00 у пастки потрапило 1356 особин, а з 7:00 до 19:00 – лише 9. Крім того, найбільшу кількість комах було відловлено у першу ніч – 828 особин, а у другу та третю – 192 та 336 особин відповідно. Ми пов'язуємо зниження кількості особин з погодними умовами: вночі з 4 на 5 та з 5 на 6 вересня спостерігався дощ.

Таким чином, найбільша кількість кровосисних комарів у пониззі Дніпра фіксується у нічний час при сухій безвітряній погоді. Стосовно видового різноманіття зазначимо, що наведений список видів не є повним і буде доопрацьовуватись в ході подальших досліджень.

Зміст

Флора і рослинність

Глушко А.В. Урочище «Гала» як перспективна територія мережі ПЗФ Ніжинського району	3
Литовченко Р.В. «Графський парк» — об'єкт природно-заповідного фонду: історія становлення та місце у мережі ПЗФ Чернігівської області	4
Мартінова А.О. Видове багатство фітоценозів урочища Спадчанський ліс	4
Омельченко С.А. Відомості про рослини, що занесені до Червоної книги України, з території Сеймського регіонального ландшафтного парку у науково-популярних виданнях	5
Чернишов І.О. Склад синузій весняних ефемероїдів Спадчанського лісу (Сумська область, Україна)	5

Експериментальна ботаніка

Безгубченко К.В. Вплив препаратів RIVAL та ROST-концентрат на схожість насіння огірків сорту Ніжинський ...	7
Бондаренко Т.А. Вплив препаратів вимпел та ризостим на енергію проростання солодкого перцю (<i> Capsicum annuum L.</i>)	8
Заяц І.І. Вплив препаратів Вимпел та Ризостим на схожість насіння перцю солодкого сорту Богатир	8
Лісовицький В.В. Ефекти метаболічно активних речовин на проростання насіння огірків	9
Нестеренко К.Ю. Методичні аспекти створення сортів озимої м'якої пшениці (<i>Triticum aestivum L.</i>) з використанням світової колекції	10
Ручкіна О.Ю. Дія препаратів рівал та рост-концентрат на енергію проростання огірків сорту Ніжинський	12
Сатарі Ж. Вплив препаратів Рівал та Рост-концентрат на лінійний ріст проростків огірків сорту Ніжинський	12
Шуляк Т.В. Вплив солей на проростання та розвиток проростків <i>Triticum aestivum L.</i>	13

Зоологія

Антипова К.В. Особенности морфометрии пескаря короткоусого <i>Gobio brevicirris</i> Fowler, 1976, обитающего в прудах бассейна реки Кундрючья	14
Горобець А.О. Сисні шкідники в агроценозах капусти ННВЦ «Дослідне поле» ХНАУ ім. В.В. Докучаєва	15
Дьяченко Ю.С., Серeda В.А., Харченко Ю.С. Азіатський зерноїд <i>Megabruchidius dorsalis</i> (Coleoptera: Chrysomelidae: Bruchinae) — адвентивний вид на території дендропарку ХНАУ ім. В.В. Докучаєва (Харківська область)	16
Кавурка В.В., Степаненко Н.В., Шешурак П.Н. Совки подсемейства Noctuidae (Lepidoptera, Noctuidae) города Нежина (Черниговская область, Украина)	17
Куліда А.С., Орлова К.С. Стан угруповань зоопланктону оз. Солоне ПНДВ «Буркути»	18
Мельник О.А., Микула О.С. Орнітофауна міста Ніжин: результати моніторингу 2018 року	19
Назаров Н.В., Надточий Р.А., Шешурак П.Н. Диахромус германский <i>Diachromus germanus</i> (Linnaeus, 1758) (Coleoptera: Carabidae: Harpalini) в фондах кафедры биологии Нежинского государственного университета имени Николая Гоголя	20
Некревич Ю.О., Рябцева Д.В., Станкевич С.В. Видовий склад комплексу хрестоцвітих блішок <i>Phylotretta spp.</i> (Coleoptera: Chrysomelidae) на посівах олійних капустяних культур у Східному Лісостепу України	21
Островський А.М. <i>Trichoferus campestris</i> (Faldernann, 1835) (Coleoptera: Cerambycidae) — новий вид-вселенець в зеленые насаждения г. Гомеля (Республика Беларусь)	22
Рудік В.А., Плотник О.В., Орлова К.С., Шевченко І.В. До питання поширення кровосисних комарів (Diptera: Culicidae) в пониззі Дніпра	23
Степаненко Н.В. Бабочки надсемейства Noctuoidea (Lepidoptera) вредящие яблоне в городе Нежине (Черниговская область, Украина)	23
Степаненко Н.В., Міліцін А.В., Мартиненко Ю.В. Використання методу біоіндикації для визначення якості питної води	24
Чеверда А., Костенко О.О., Микула О.С. Оформлення птерилографічного атласу <i>Asio otus</i> (Linnaeus, 1758) (Strigiformes: Strigidae)	26

Медико-біологічні дослідження

Архипчук І.В. Моделювання впливу якісного стану ліпопротеїнів крові на прогресування атеросклерозу у пацієнтів з артеріальною гіпертензією	27
Звонкова Ю.М. Особливості постави учнів Ніжинського ліцею	27
Кулик Л.П. Динаміка захворюваності на доброякісну гіперплазію передміхурової залози за останні 5 років в м. Прилуки та Прилуцькому районі	28
Рамазанова С.В., Васильченко В.С. Визначення активності каталази та концентрації малонового діальдегіду в крові пацієнтів, які лікуються діалізом	29
Рапута А.М. Епідеміологічна та епізоотологічна ситуація з лептоспірозу в Чернігівській області за одинадцять років (2008-2018 рр.)	30
Сичова Г.О., Мхігорян Л.С. Порушення фізіологічних функцій хребта і можливість їх профілактики немедикаментозними методами	30
Тимошенко С.В., Марченкова А.І. Аналіз захворюваності дітей та підлітків Рожнівського навчально-виховного комплексу І-ІІ ст. Броварського району	32